

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KOZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, DEÁK FERENCZ-U. 11) SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A székelykérdés fejlődése és mai állapota. V.	625
<i>J. L.</i>	627
Rómán bor és szilvapálinka (—i)	628
A „M. óvári szarvasmarha-tenyésztési egyesület”	629
Egy gazdaság ismertetése. (Pályadolgozat) VI.	630
Az állatorvosi közszolgálat államosítása. (—)	630
A gabonahatáridőüzlet szabályozása. <i>Kürti Dezső</i>	628
Tárcza:	
Az angyal. <i>László Ernő</i>	630
Kisbetegek közlemények	
Irodalmi szemle:	
Könyvismertetés.	631
Külföldi lapokból. <i>É. E.</i>	631
Egyleti élet.	632
Vegyes közlemények	632
Közgazdaság, üzlet, forgalom:	634
Hirdetések	

A legjobb magvak legolcsóbb beszerzési forrása

MAUTHNER ÖDÖN

cs és kir.

udvari szállító

magkereskedése

Budapestben

vásárol:

minták beküldése és az ár közlése mellett a legmagasabb napiáron mindentféle gazdasági magot, és pedig:

lóheremagot, luczernát, (28.)
biborherét,
fehér herét,
nyulszapukát,
baltaczfmet,
tavaszi búkkönyt,
mustármagot,
lenmagot,
fehér kölest,
vörös kölest,
kendermagot,
gomborkát,
napraforgót,
csibehurt stb. stb.
továbbá:
akácsmagot,
gleditschiamagot,

A székelykérdés fejlődése és mai állapota.

V.

A székelység bajainak feltünőbb jeleit futólag megérintettem az eddig mondottakban, de a milyen való az, hogy újat, ismeretlent nem hoztam felszínre, épen olyan való az is, hogy a felsorolandó teendők között sem lesz semmiféle árkanum a bajok ellen.

Igyekeztem leplezetlenül rámutatni — a mint azt már mások is megtették — a bajok felhalmozódásának okaira, melyek egyrészt némely kormányintézkedések elmaradásában, másrészt a megfelelő vezetők hiányában és végül a nép elmaradottságában, rossz szokásaiban találhatók meg és semmiképen sem a termőföld csekélységében vagy a népességnek ehhez viszonyított nagy számában.

Mindezek szerint tény, az, hogy a székelyföld produktumai csekélyek, de még ennek és az ipari termelés még csekélyebb tárgyainak értékesítése is felettébb hiányosan történhetik, részint e hazarész távoli fekvése, részint a teljesen elhanyagolt közlekedési viszonyok miatt. Egy darabig a vasutak teljes hiánya, ezek létesülésétől maig a szállítási díjtételek kedvezőtlen volta nagyban gátolták és gátolják ezt.

Tény továbbá az, hogy épen ezen rossz és drága közlekedési viszonyok folytán a székelyföldön nagyobb szabású ipari vállalatok nem létesülhettek, s a mennyiben létesültek, a kivánt fokra — az egyébként pedig kedvező viszonyok között — nem fejlődhettek, sőt nagyrésztben pusztulásnak indultak. Ilyen viszonyok mellett aztán az is természetes, hogy a kereskedelem és a pénzforgalom elenyészően csekély. Ezek mellett feltehetnénk azt is, hogy bármily hatalmas lett volna a székelyföld termőereje és a székelynép produktív tevékenysége, a felesleg vezető csatornának ily szegényes, ily elégtelen állapota mellett, legfennebb egy visszazoritott dus forrás képét adná a székelyföld, mely a helyett, hogy rendes mederben elvezetve üdítő forrásokká, erőt szolgáltató patakokká és kincseket adó fo-

lyókká vált volna, feláztatta a maga ágyát és mocsarakat alkotott.

A székelyföldön azonban ez sem így történt. Itt a helyett, hogy a természetes források felhalmozódtak volna és sulyukkal, erejükkel utat törtek volna maguknak, viszatértek eredési pontjukhoz s egy darabig egymást közömbösítették, míg végre elapadtak, kimerültek, s megszűntek produktív tényezők lenni. Egy szóval: bekövetkezett az aszály.

Ennek a dióhéjba szorított szomorú történetnek a képét mutatja a székelykérdés és székelyföld mai állapota.

Hogy pedig idáig juthattak a székelyföld viszonyai, abban az említettek mellett része van a székelyföld minden rendű és rangú lakosságának is, mert az ilyen szemmel látható veszélyes alakulások előtt nem lett volna szabad meghajolni, hanem ki kellett volna lépni a tettek mezejére és fel kellett volna venni az élet-halál harcot a lét biztosításáért. Azt azonban már itt megjegyezhetem, hogy az ilyenféle harcban nem egymást kell felfalni — mint némely példák mutatják, — hanem az ellenséget, a kedvezőtlen viszonyokat és az akadályokat kell legyőzni.

A székelyföld veszedelmének közeledését időnkint hatalmas vészjelek hirdették, de vagy nem hallották meg azok, a kiknek hallani kellett volna, vagy pedig csak a maguk megmentéséről gondoskodtak.

Már a *Kozma F.* pályadíjjal kitüntetett munkájában is egész halmaza foglaltatik a javaslatoknak és jótanácsoknak, melyek, a mint a következmények mutatják, papíron maradtak. A mezőgazdaság, a szőlő- és bortermelés, a kert-mívelés, állattenyésztés, erdőgazdaság, ipar és kereskedelem fejlesztéséről mondtak, valamint a hitel és pénzügy, főképen pedig a közalapok és községségi törzsvagyonok kezelése, a községek hagyományos gazdálkodásának reformálása stb. stb. mind olyan tételek a *Kozma* művében, melyek nagyobbára még ma is várják a valószínűséget és ezeknek semmiképen sem volna szabad feledésbe menni.

T. Nagy Imrénének 1891-ből eredő fejtegetései és javaslatai szintén ilyen termé-

Konyha berendezési cikkek!

TAUFFER DEZSŐ vaskereskedése Kolozsvárt.

Van szöremesem a nagyérdemű közönség becses tudására hozni, hogy a **Mátyás király-tér (főtér) 8. szám alatt** a „Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank” palotájában a mai kor igényeinek megfelelő

vaskereskedést nyitottam.

Raktárt tartok mindennemű rudivasból és vaslemezéből, épületbutorvasalásból, gazdasági kellékekből, továbbá nagy gondot fordítok a konyha berendezésben előforduló cikkekre, u. m. zománczolt, lemez és öntött edényekre, China ezüst és alpacca tárgyakra és minden idetartozó cikkekre. Midőn a nagyérdemű közönség becses figyelmét üzletemre felhívni bátorodom, legszolidabb árakról és pontos kiszolgálásról előre is biztosítottam. A nagyérdemű közönség szíves támogatását kérve, maradok

kiváló tisztelettel

Tauffer Dezső
kereskedő.

(430.)

szetűek, s egyben feltűnő bizonyágai annak, hogy a székelyföldön sok okos szó és kincseket érő jó tanács hangzott már el észrevétlenül, akármilyen mély megfontolással, akármilyen alapos megfigyeléssel, akármilyen széleskörű tanulmány alapján lettek azok egybefoglalva és elmondva!

Ujabbán a sepsi-szentgyörgyi gazdártekezleten ismételve előkerültek ezek a kérdések.

Az adóreformról elmondottak pl. éppen a kisebb birtokos osztály érdekeinek hathatós védelmezését foglalták magukban. A székelykérdésről és a székely kisgazdák gazdasági viszonyairól előadott ismertetésben pedig egész sorozatát találtuk a hiányok javítására szolgáló jó tanácsoknak ép úgy, mint az erdélyi magyarfajta szarvasmarha és tejtermelésüinkről szóló tanulmányban, míg a Háromszékvármegye hitelviszonyairól elmondott tanulmány alapul szolgálhatna ott a hitelviszonyok teljes reformálására és a közállapotok tetemes javítására.

És ha mindezek után mégis azt látjuk, hogy a székelyföldön az állapotok javulásának semmi jele, semmi tünete sem mutatkozik, nem gondolhatunk, nem hihetünk mást, mint azt, hogy ott nincsen meg a kellő fogékonyság a helyzet javítására szolgáló jó tanácsok iránt, hogy ott a társadalmi összefüggés meglazult, elernyed és az így széttagolt nagy test elvesztvén önbizalmát, képtelenné vált önönmagáért munkálkodni.

Ez a gondolat itt barangol körülötünk s némelykor már úgy tűnik fel, hogy hiszünk is, de mi következetesen elűzzük magunktól. Nem, ezt nem tudjuk elhinni, mert nem szabad elhinni! A székelység összetartásának nem szabad elernyedni, az ő akaraterejének nem szabad megtörni!

Az egész kérdés kényes oldala talán csak az, hogy kik és miként fogjanak a tevékenységre való serkentés nagy munkájához. Mert az bizonyos, hogy ha már a saját szomorú sorsa hipnózisba ejtette a székelységet, meg kell keresni a felébresztés legalkalmasabb módját.

Mi úgy látjuk, hogy itt az ébresztők, a serkentők első sorban csak maguk a székelybirtokosok lehetnek. A gazda szóljon a gazdához először is, mert ez a szó lesz ott a legismertebb, a legtiszteltebb és ez lesz leginkább követésre méltó.

Mindenek előtt tehát meg kell tanítani a székely kisgazdát a földnek okszerűbb belterjesebb művelésére és kihasználására. Ezt a műveletet pedig az A. B. C.-nél kell kezdeni és hogy ennek a rendszeres oktatásnak kézzelfogható bizonyítékokra lehes-

sen hivatkozni, lehetőleg minden székelyközségbe egy minta parasztgazdaság volna felállítandó, melyeknek kezelésével az agyógyi székely földmives iskola székely növendékeit kellene megbizni. Ezekben a minta parasztgazdaságokban aztán minden okszerű munkát megláthatna, megismerhetne a falu népe a maga jó eredményével együtt. Minden beszédnél ékebben szól a tett és minden ígéretnél, biztatásnál meggyőzőbb a valóság.

A mai két fordulós gazdasági rendszer mellett, itt-ott a szántónak 50—52 %-a hever. A vetés alá vett 48—50 %-éknak egy része, részint a hiányos megmunkálás, részint a föld termőerejének hiánya, részint az időjárás viszonyok folytán jó, ha annyi értékű termést ad a székely kisgazdának, a mennyit munkában és vetőmagban befektet. Haszonnal tehát az összes földterületnek jó, ha $\frac{1}{2}$ -a műveltetik. Hogy ebből nem vergődhetik jólétre a székely, azt már talán a legelmaradottabb is megérti.

Alapjából kell tehát a székelyek gazdálkodási rendszerét megváltoztatni. De a föld jobb műveléséhez és megfelelő trágyázásához elegendő állat is kell, ez pedig először is pénzbe kerül. Erre a célra kell a székely kisgazdának olcsó kölcsönt adni, s egyben rá kell vezetni a legelő és kaszálók okszerű gondozására, helyes kihasználásának módjaira, mert a székely kisgazda még ehhez sem ért, még itt is pocsékol és hanyagol.

A tejtermelés fokozása, a tejnek és termékének szövetkezeti uton való értékesítése, a baromfitermesztés és a tojás termelés felkarolása, jóféle vetemények nagybani termelése és sok, száz meg száz apró, de egészben véve tekintélyes és hasznos termelési ág felkarolása, rövid pár év alatt megvetné ott az alapját az általános jólétnek, mely után magától következnek a birtokrendezés és ennek költségeit már könnyebben elbírná a haszonnal gazdálkodni tudó székelynép.

Addig, míg a székely a maga földjét okszerűen művelni nem tudja, a míg gazdálkodási rendszere a mai viszonyokhoz nem alakul és földjéből nem tudja azt a hasznot kivenni, a mi kivethető: ott jó lét nem lesz. Az ipar, főleg pedig a gyáripár mesterséges fejlődése is csütörtököt fog ott mondani, ép úgy, mint eddig, mert abból a népből, a melyik az őstermelésből él ezer év óta, a nélkül, hogy ezt valamelyest előbbre vitte volna, nem lesz jó gyári munkás, sőt igen közel fekszik az a veszedelem is, hogy a nagy ipar majd csak azokat fogja elvonni a föld művelése mellől, a kikben már is van némi hajlam az alaposságra és így a székelyföld a nagy-ipar fejlődésének arányában

lesz árva és árva, a minthogy egyrészt már is Árva, Liptó, vagy Nyitra vármegyei tótokkal kell a birtokosoknak megmiveltetni.

Nem tudok szabadulni attól a gondolatától, hogy mindenekelőtt jó földművelővé kell nevelni a székelyeket, mert ma ez az ő boldogulásuk nyitja. A többi azután következik majd magától, a miként következett más országokban is. A kifejlett földművelés mellett fejlődni kell a közlekedési eszközöknek, föl kell pezsdülni a kereskedelemnek és gyarapodni kell az iparnak, előbb a fokozódó belfogyasztás következtében, — utóbb pedig az önként kínálkozó kivitel céljából.

Ha végül számba vesszük erőnket, melyekre a székely földművelés átalakítása céljából számíthatnánk, a következő eredmény áll elő:

a) A kormányok támogatása.

b) A helyi hatóságok gondoskodása mindazon keblü ügyek felől, melyek ezt a célt előmozdithatják.

c) A meglevő alapoknak és a községi vagyonnak olyan módon való kezelése, hogy akár direkte, akár indirekte, a földművelés ügyét támogassák.

d) A vármegyei, járási, városi és községi gazdabizottságok helyes szervezése és okszerű vezetése.

e) A középbirtokos-osztálynak, vándortanároknak, gazdatiszteknek stb. bevonása.

És hogy állunk ezekkel a tényezőkkel ma? . . . A kormányok fokozódó tevékenységet fejtenek ki, azzal a hátsó gondolattal, hogy ezáltal a többi tényezőket is a sorompóba csalogatják lassankint. A valóságban pedig azt látjuk, hogy a hányszor a helyi érdekeltségek össze verődnek valamely súlyos gazdasági bajuk tárgyalása végett, mindig az megy határozatba, hogy erre és erre a bajra a kormány figyelme felhívandó és hathatósabb támogatása kérendő, a kormány csináltasson, alakítson, alapítson, segítsen stb. stb.

A helyi hatóságok adminisztrálnak és választanak, néha pedig egy-egy kérést, óhajtást stb. valamelyik kormányhoz közvetítenek.

A közhatóságok kezelése alatt levő alapok sok minden egyebet szolgálnak, de mezőgazdasági érdekeket, avagy ennek fejlesztésére irányuló rörekvéseket alig. Az egyes községek háztartása és gazdálkodása pedig olyan, hogy attól segítséget vagy okulást várni a legnagyobb merészség lenne. A gazdabizottságok a legtöbb helyen csak papíron léteznek, más helyen alusznak s csak akkor ébrednek, ha tagjaik közül valamelyik feljajdul az őtet magát fenyegető vagy bekövetkezett kár miatt.

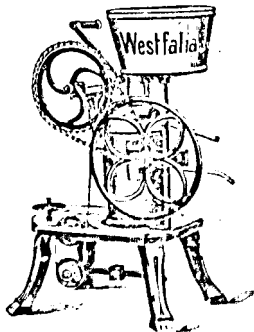
A legjobb tejfölöző-gép a

„WESTFÁLIA“ Separátor

GÁL BÉLA Budapest, V. Váci-körút 76.

Tejfölöző-gépek, Vajköpülő-gépek, Vajgyuró-gépek, Tejgazdasági eszközök, Tejszállító kannák stb.

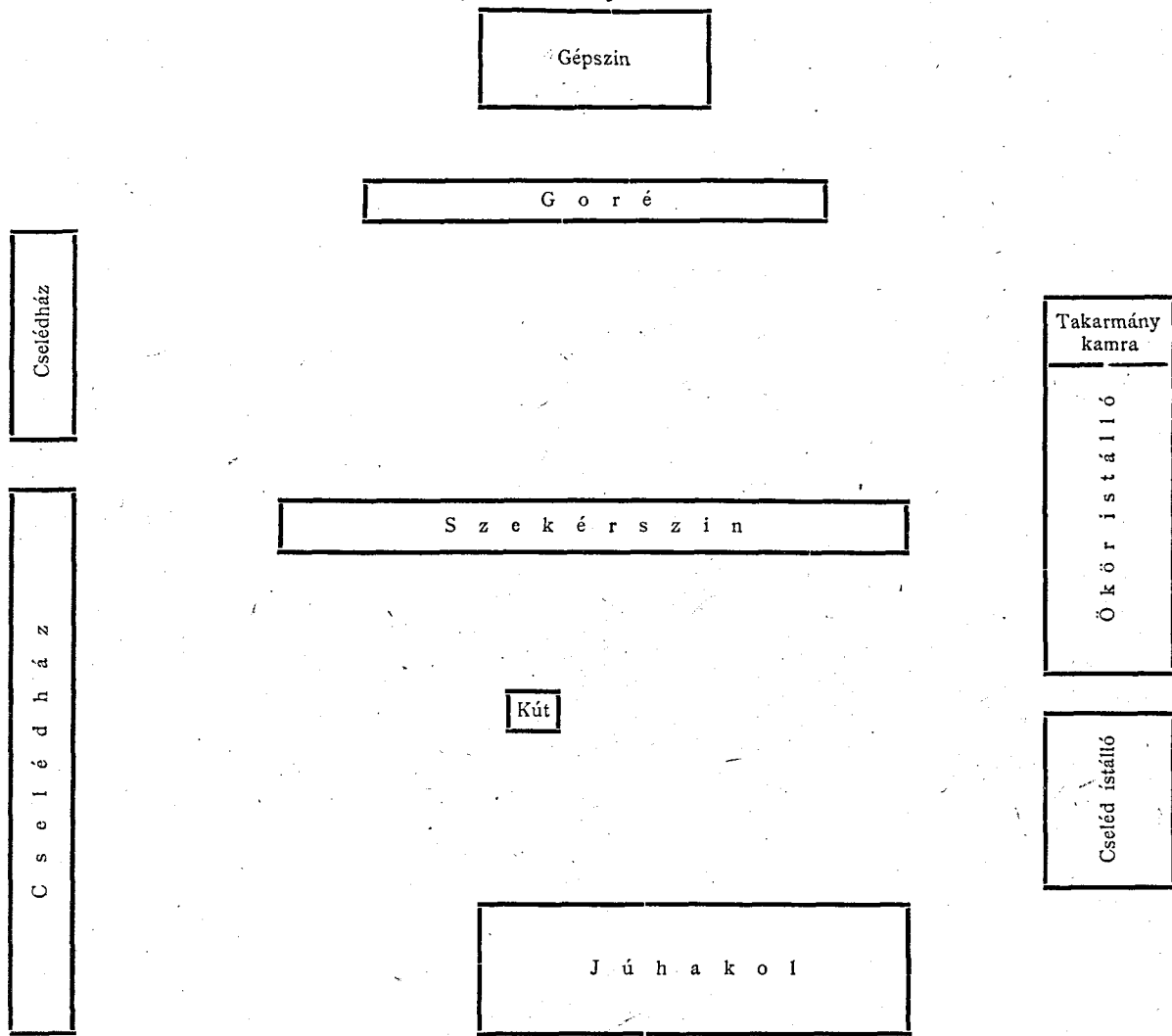
Telefon 12—41. Árjegyzékek díjtalanul és bérmentve küldetnek.

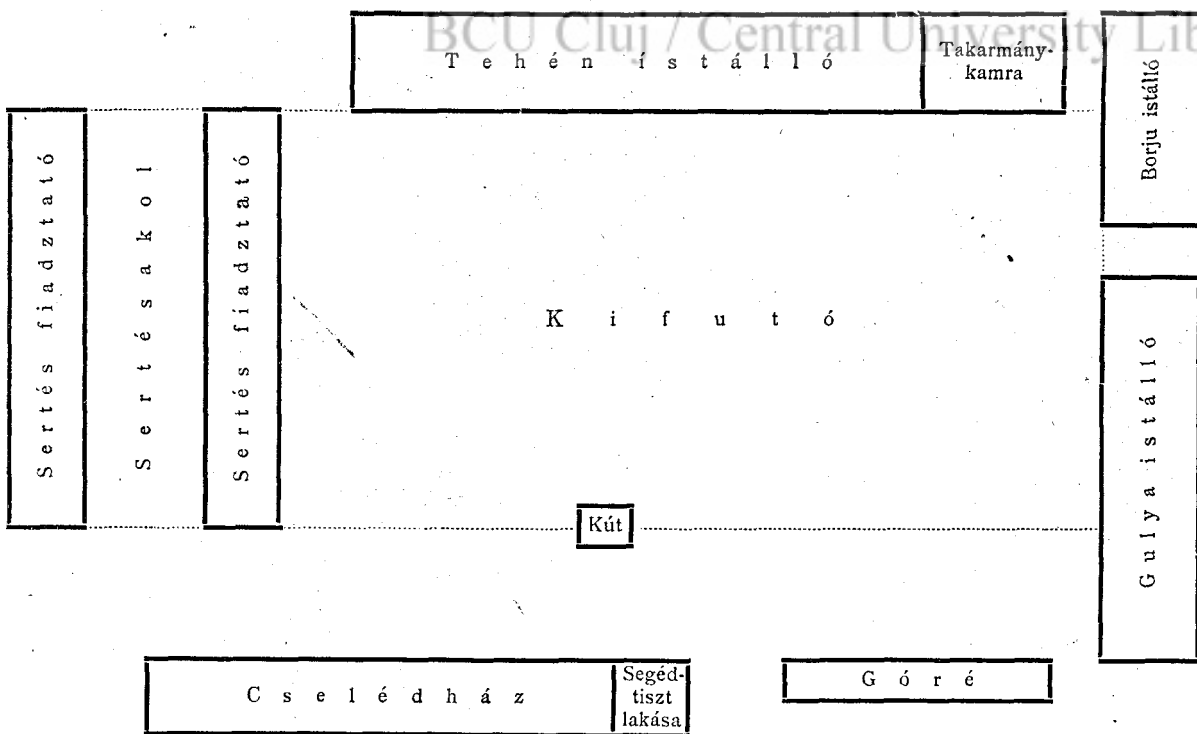

I. Major.

II. Major.

Kezelés.

A gazdaság vezetése és kezelésével járó összes teendőket az intéző és egy segéd-tiszt végzik. A tényleges vezetés az intéző kezében összpontosul, ki egyttal kezeli a pénztárt és vezeti a pénz-számadásokat. Tulajdonos a vezetésben semminemű befolyást nem gyakorol és így az intéző teljes felelősségre kötelezett. Köteles havonként időszaki jelentéseket beterjeszteni, melyek magukban foglalják a pénz-, termény- és állatszámadások havi forgalmán kívül az egy hó alatt végzett gazdasági munkát, a következő havi munkatervet, annak idején a lábon álló termények állapotát s a gazdaságban történeteket, szóval a gazdaság teljes és hí képét feltüntető havi jelentéseket köteles beadni. A rendes folyó kiadásokon kívül 100 frt értéket meghaladó megrendelést vagy bármilyen más kiadást csak a tulajdonos előleges beleegyezésével eszközöl-

het. Évről-évre zárszámadást terjeszt be, melyet a tulajdonos átvizsgálván, a számviteli könyveket aláírásával ellátja s ezzel az elmúlt évről a fölmentvényt megadja.

Segéd-tiszt az intézőnek mindenben segédkezik, teljesíti egyttal az ellenőri teendőket, vezeti az állat-, termény- és anyagszámadásokat és más segédnaplókat. Állandó lakása az egyik majoron van, melyen a felügyeletet és rendelkezést gyakorolja, míg a másik majoron ugyanazt a nyert rendeletek szerint a béresgazda látja el. Az intéző lakása különböző speciális okokból a községben van, a miből eredő hátrányok legalább részbeni ellensúlyozására mindkét majorral telefon összeköttetés áll rendelkezésre.

Intéző és segéd-tiszt tisztességes megélhetést biztosító javadalmazásban s évenként érdem szerint külön pénzjutalomban részesülnek, sőt a tulajdonos nagylelkű gondoskodása

folytán az országos gazdatiszti nyugdíjintézetnél nyugdíjukról is biztosítva vannak.

Melioratiók.

Szükségesnek tartom itt oly munkálatok végrehajtásáról is megemlékezni, melyek a talaj termőképességének emelését célozzák s így a birtok tőkeértékének gyarapításához hozzájárulnak. Ezeket a reá fordított kiadásokkal együtt a következőkben részletezem.

1. 8243 folyómeter nyílt vízlevezető árok à 60 kr.	494 frt 58 kr.
2. 1454 folyómeter fedett vízlevezető árok rőzsével kitöltve à 10 krajczár	145 " 40 "
3. Legelőket táblákra osztó fasorok létesítése	228 " 50 "
4. Folyó mentén partvédművek létesítése	663 " 45 "
5. 4 hold szőlőtelepítési költsége à 365 frt	1460 " — "
6. Gyümölcsös létesítése	511 " 34 "
Összesen	3503 frt 27 kr.

(Folytatjuk.)

Az állatorvosi közszolgálat államosítása.

Az 1900. évi XVII. t. c. végrehajtását szabályozó rendeletet 95000—1900. szám alatt a napokban adta közre a földmívelésügyi m. k. miniszter és ezzel a megvalósulás stádiumába lépett az állategészségügyi szolgálatnak állami kezelésbe vétele. A gazdák és állatorvosok talán a maga egészségében nem is sejtik, hogy milyen messze kiható és eredményeiben mily nagy jelentőségű esemény ez hazánk mezőgazdasági és állatkezelési érdekeinek biztosítása szempontjából. Alig van ország, a hol oly nagy érdekek fűződnenek az állategészségügyi szolgálat szigorú és pontos ellátásához, mint nálunk, míg másrészt kevés helyen ütközik ennek ellátása olyan nehézségekbe, mint hazánkban.

Közös veszedelmünkre az a nézet terjedt el gazdáink között, hogy a ragályos betegségek terjedésének korlátozása végett mindenütt jónak és eredményesnek bizonyult zárlatok károsak, bosszantók és eredmény nélküli hivatalos hatalmaskodások, melyeknek kijátszása nemcsak ártatlan csíny, hanem a falu népe előtt még „virtus” számba is megy.

Ilyen és ehhez hasonló hiedelmek mellett természetesen országszerte kevés eredménye volt eddig a zárlatoknak, mert hiszen azt minden elképzelhető módon kijátszották, mi alatt a fertőző állati betegségek évről-évre nagyobb elterjedésre jutottak, míg végül állatforgalmunkat, állatkezelésünket teljesen diszkreditálták.

Arról a külföldi piacról, a melyet mindig egyre befertőztünk, siettek bennünket minél előbb és minél teljesebben kizárni. Az ilyen kizárások természetesen minden nyerstermelő államot megviselnek, minket pedig a sanyalódásig lesújtottak.

Ezért fontos és ezért oly nagy jelentőségű nálunk az állategészségügyi szolgálatnak állami kezelésbe vétele.

De, mint mindennél, úgy itt is nemcsak az elvek valószínűsítése, hanem ennek mikéntje is döntő a végeredményre nézve; erre a mikéntre pedig az említett végrehajtási rendeletben van a kimerítő felelet.

Nagy és nehéz feladat volt ennek a rendeletnek részletes kidolgozása és a mi közviszonyainkhoz való alkalmazása, de a hol a feladat nagyságával arányban van az akarat és képesség, ott az eredmény nem maradhat el.

A rendelet tehát úgy egészében, mint részleteiben teljesen megfelelő, mert a kérdések legkényesebb részeit is világosan és határozottan oldja meg, noha azok az u. n. „régí jogeltek” lépten-nyomon ott settenkedtek a haladás, a nyökeres átalakítás útjában.

Főbb vonásai a rendeletnek a szakteendők tekintetében az 1888. évi VII-ik t. c. és

H I R D E T É S E K.

! Birtokosok figyelmébe!

Tudnivaló, hogy a hirneves 13,652. sz. a. szabadalmazott, megvizsgált s ki-probált állat táppor tápszeremet minden gazdaságban alkalmazzák csodás sikerekkel s ma már 100 kilónként is rendelik, hogy pedig mindenki megismerje és könnyebben áldozzon, elhatároztam, hogy a ki még tőlem nem rendelt, habár veszteséggel is adom, de kivételesen fél árban fogok annak szállítani, vagyis egy kilót 1 frt 80 kr. helyett 90 krért, 100 kilót 180 frt helyett 90 frtért utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése ellenében.

Ezen por mindenféle állatoknál étvágyat, emésztést, hizást, tejelést, stb. óriási módon előmozdítja, bizonyítványok, elismerő levelek vannak gazdasági iskolából, főhercegi uradalom, gazdaságok, állatorvosoktól, sőt 4 honvédhuszár és 1 tüzérezredtől is, tehát ki van zárva minden kétség. Elismerő leveleket előmutathatok. Rendelés küldendő

Somogyi Géza
táppor gyároshoz,
Aradra.

(501.)

Eladó Méz!

A legfinomabb erdei szinméz $\frac{3}{4}$ kilogrammos üvegekben à 1 koronára, kapható az „Erdélyi Gazda” kiadóhivatalánál: Kolozsvártt, Deák Ferencz- (Bel-Közép-) utca 13. szám alatt. (375.)

Vidéki megrendelések bérmentve, utánvétellel!

(252.)

(törvényileg védve)

(Dr. Weissenberg H.)

Egyedüli, biztos óvszer
a fertőző borjúvérhas ellen

(Borjúvész)

Mindig biztos hatású, egyszerű alkalmazás!

Elkülönítés, fertőtlenítés stb. szükségtelen.

Számos elismerő nyilatkozat.

Egyedüli készítője:

Menge B. vegyész Tichau O.-S.

Ismertető füzetek ingyen és bérmentve.

Magyarországi vezérképviselő:

Kalmár Vilmos

Budapest, VI., Teréz-körút 3.

Elvállalja mindenféle emlősök és madarak élethű kitömését.
Vadászati Tropheák csinos kivitelben és agancsok felszerelését.

Zwörner Sándor
állatkitömő-praeparatoriuma
KOLOZSVÁR, Unió-u. 15.

A kitömött állatoknak nincsen semmilyen veszélyes kigőzölgésük, tehát szobában is tarthatók.
Ujdonság! Madarak kitömése relif-kép alakjában.
Érdeklődők szívesen fogadtatnak.

(486.)

ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET KOLOZSVÁRT.

Szám: 449.—I.—86.
1900.

Eladó, esetleg bérbeadó belső telek!

Az »Erdélyi Gazdasági Egylet« tulajdonát képező kb. 13 kat. hold terjedelmű kolozsvári pata-utcai (Hunyadi-tér és nagy kaszárnya mellett) — jelenleg állami faiskolául szolgáló és 3—4. osztályu lakással ellátott **belső telek** 1901. évi október hó 1-étől kezdve, egy kat. hold kivételével, egy egészben, vagy esetleg részletekben is

eladó, esetleg bérbeadó

(rövid felmondással).

Bővebb felvilágosítást ad alólirott elnökség.

Az erdélyi gazd. egylet 1900. november 28-iki ig. vál. ülésének határozatából.

Szabó József,
egyl. elnök.

(523.)

Tokaji László,
egyl. titkár.

A t. ez. Gazdaközönzég figyelmébe!

Van szerencsém a közelgő idény alkalmából *gazdatiszteket, szeszfőzőket, gépészeket*, valamint e szakmába vágó alkalmazottakat minden díj és költség nélkül ajánlani.

KRAKAUER ÁRMIN,

mezőgazdasági személyzet elhelyező intézet,

(504) Budapest, Váci-körút 19.

A MAGYAR SZÓ

az egyetlen, minden részében független szókimondó fővárosi napilap.

Szerkeszti: **Dr. Pályi Ede.**

Vezércikkok a legjelöltebbek. Egyéb cikkei a politika és társadalmi élet napi jelenségeivel foglalkoznak. Hírvivata a legjobb és legteljesítősebb. Külföldi rovata a nagyvilág eseményeivel számol be. Tárcai és regényei a legjobb írók művei.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Sarkantyus-utca 3. szám

Előfizetési ára: negyedévre 7 korona, egy hóra 2 k. 40 fill.

Mutatványszámot egy héttig küldünk

(538.)

96,651. szám.

II./2.-a.

Hirdetmény.

A kolozsi m. kir. állami ménegazdaságban elhelyezett

Torreador

(apja Waisenknabe, anyja Thorgunna) nevű angol telivér ménhez az 1901. évi fedeztetési idény alatt magán tenyészkanczák befedeztetési idény alatt magán tenyészkanczák befedeztetésre elfogadtatnak.

Fedeztetési díja: telivér kanczánál 100 korona.

félvér „ 50 korona,

mely összeg a bejelentés alkalmával, nyugta ellenében, előre fizetendő.

A magánkanczák és ezek ápolói helyszüke miatt a ménegazdaságban el nem helyezhetők.

Bejelentéseket elfogad és megkeresésre bővebb értesítést ad a **m. kir. állami ménegazdaság intézősége Kolozspuszta u. p. Kolozs.**

(523.)

M. kir. földmivelésügyi minister.

Elsőrangú műkiállítás. (366.)

VILÁG PANORÁMA

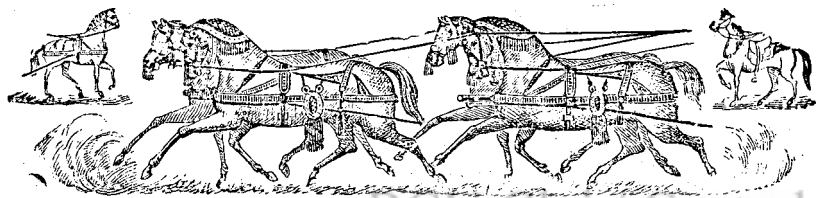
KOLOZSVÁR, R. k. status-palota.

Belépő díj: 20 kr., gyermekjegy: 10 kr.

Nytva van mindennap
délelőtt 9-től, este 10 óráig.

Minden hétre új műsorozat.

Ezen a héten:

Flörencz.**BENYOVITS ISTVÁN szijgyártó üzlete**

KOLOZSVÁRT, Wesselényi Miklós-utca 16. (Angol Királynő szállodával szemben.)

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a mai kor igényeinek megfelelően berendezett

szijgyártó üzletemben

bármilyen nemű e szakmához tartozó tárgyakat dúsan választékban, szabott és jutányos ár mellett kaphatók.

Megrendeléseket magyar, német, francia, angol minta szerint, rajz vagy fénykép után elvállalok, a legkülönlegesebb kívánalmat kielégítőleg, helyben vagy vidéken, a legpontosabban kitűnő és tartós előállításban, olcsón teljesítek, ugyancsak javításokat is.

Kiváló tisztelettel

BENYOVITS ISTVÁN

(355.)

szijgyártó.

Vidéki megrendeléseket, ugyancsak javításokat gyorsan, pontosan és legjutányosabb árban teljesítek.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, V., Mária Valéria-utca 10. (Thonet udvar)

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugyis mint a**Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége**

erkölcsi támogatásával.

Alakult: 1900

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulása . . . . . 400,000 kor.

Alapítványok és üzletrészekben . . . . . 1,200,000 kor.

Összesen: 1,600,000 kor.

BIZTOSÍTÁSOKAT ELFOGAD TŰZ- ÉS JÉGKÁR ELLEN.

Az üzlet eredményében biztosított tagok a díjarányban részesülnek.

Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők közvetítésével. Felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban készséggel szolgál

(498.)

az igazgatóság.

Világhírű erfurti kertimagvak,
Valódi haarlemi jáczinthagymák,
Mindennemű gazdasági vetőmagvak (492.)

legelőnyösebben beszerezhetők

Radwaner és Rónai

magkereskedésében.

I. G. Schmidt, erfurti magtermelő egyedüli magyarországi főraktára:

Budapest, V. Nádor-utca 8.

(a Lipót-városi kaszinó mellett.)

A közeledő karácsonyi és újévi ünnepek alkalmából ajánljuk elismert és közkedveltségű **pezsgőboraink** megízlelését.**François Lajos és Társa**

cs. és kir. udvari szállítók, Fülöp Szász Coburg Gothai herceg Ő Fensége szállítói

(513.) pezsgőbörgyárosok,

BUDAFOK (Promontor).

400,000 korona nyerhető a következő 7 drb. eredeti sorsjeggyel:

- 3 drb Józsviv-sorsjegy. (524.)
 1 drb Magyar vörös-kereszt-sorsjegy,
 1 drb Bazilika sorsjegy.
 1 drb Olasz vörös-kereszt-sorsjegy.
 1 drb Osztrák vörös kereszt sorsjegy.
 Évenként 12 húzás!
 Legközelebbi húzás már néhány nap múlva.

400,000

korona nyerhető!

Ezen 7 sorsjegy 36 havi 5.50 koronás részletfizetésre is megkapható. Már az első részletnek postautalvánnyal való beküldése után teljes játékjog.
 A törvényes részletek és sorsjegyszámok azonnal kiadatnak! A további részletek fizetésére postachecket küldök. — A sorsjegyek még 40 évig játszanak, mely idő alatt minden darabnak nyernie kell! Kapható:
 Belfeld József bankházában, Budapest, Károly-körút 1.
 Alapított 1874-ben

Hazai Jpan

FUCHS és SCHLICHTER.
 Budapest, VI. Jász-utca 7.

ELSŐ ÉRMEK, ARANY KITÜNTETÉSEK, ALLAMDIJAK stb.

A BALANCE SEPARATOR

lefelőző-gépek hat hónap alatt kifizetik önönmagukat.

ELSŐ MAGYAR TEJGAZDASÁGI GÉP- ÉS ESZKÖZGYÁR

FUCHS és SCHLICHTER

BUDAPEST, VI., ANGYALFÖLD, JÁSZ-UTCZA 7.

(292. II.)

Kézi és erőhajtású tejgazdasági telepek és szövetkezetek teljes berendezése.

Tisztelt vevőinknek hosszabb időre biztos vajpiacot biztosítunk.

Birtokeladási hirdetemény.

Méltóságos gróf Haller Péter ur tulajdonát képező Kisküküllő megye Darlacz községi birtok mely a darlaczi 4 sz. tjkvben 68—70, 75, 77—80, 82—91, 93—97 rend; a darlaczi 5 sz. tjkvben 5—7 rend és a darlaczi 219. sz. tjkvben 5—6 rendszámok alatt fordul elő és áll:

- belsőségek, kertek, régi és felújított szőlőkől, mintegy 50 kat. hold kiterjedéssel;
- szántó tagból mintegy 263 kat. hold területtel;
- réttagból mintegy 98 kat. hold területtel;
- mintegy 306 kat. hold erdőből;
- a Nagyküküllő folyón 4 kövü lisztelő vízi malommal, malomjoggal, a községben gyönyörű fekvésű urilak, gazdatiszti és gazdasági épületekkel bőven felszerelve, — fundus instructusai együtt, — szabadkézből eladó és azonnal átvehető.

A birtokot terhelő a nagy-szebeni földhitelezetnél fennálló 45000 frt—90000 korona törlesztéses kölcsön fennmaradhat.

Az eladás feltételei felől értekezni lehet Darlaczon a tulajdonossal, — felvilágosítással szolgálhat dr. Issekutz Győző erzsébetvárosi ügyvédi irodája is.

(525.)

AZ AVENARIUS-FÉLE SZABADALMAZOTT

CARBOLINEUM

szőlőkarók tartóssátételére rendkívül alkalmas.

Az eljárás hatásos, egyszerű és olcsó. A karóknak ezen tartóssága nagy munka és anyagmegtakarítással jár. Egyaránt ajánlható puha és kemény karók telítésére.

A telítést legcélszerűbb télen végezni, hogy a szőlőkarók használatba vétel előtt kiszáradhassanak.

(499. I.) Avenarius R. Amstettenben.

Központi iroda: BÉCS, III./1.

Készséggel szolgál leírások és utmutatásokkal ingyen és bérmentve.

Vesszőszállítási hirdetemény.

A vezetésem alatt álló állami szőlőtelepeken a jövő év tavaszán szükséges szőlőjtővesszőknek szállítására ajánlati tárgyalást nyitok.

Szükséges lesz: Leánya 200,000 drb. Hárslevelü 175,000 drb, Kövér szőlő 70,000 drb. Járdovány 80,000, Muscat Lunel 70,000 drb.

A vesszők 8—13 mm, vastagok lehetnek.

A szállított vesszők fajtaazonosságáért és érett és betegségtől ment voltáért, valamint a feljártott vessző tényleges szállításáért szállító teljes felelősséggel tartozik

A kellően (1 kor.) felbélyegzett szállítási ajánlatok folyó évi november hó 27-ig nyújtandók be alantírt igazgatóhoz.

A csálai és baraczkai állami szőlőtelepek igazgatósága Aradon.

(500.)

Kosinsky igazgató.

HOTTER F. J. R. Szt.-József gyógyszerháza a sz. Józsefhez

Bécs. XII 2., Schönbrunnerstrasse 182.

<p>Hotter-féle Absorbinol ½ palack frt 6— ¼ palack frt 3.50. Eltávolít mindennemű kinövését és zsíros testtapadékat, anélkül, hogy a szőrt tönkre tenné. Etősíti a metamódott és gyenge inakat, eltávolít és tönkre tesz minden csomót az izmokon és megóv minden gyulladásától; különösen bevált epebajoknál, csülökdagasztatoknál, patabütyköknél, vastag térdnél, csomónál az inakon, vastag bokánál, daganatoknál, ahol ilyenek fellépnek. A térdek remegését megszünteti és meggyógyítja a zuzódásokat.</p> <p>Hotter-féle Agril táppora lovak és szarvasmarhák számára, 1 csomag 80 kr. Kíváló pótlék a takarmányhoz az állat ereje és egészségének fenntartására; minden vese-, máj-, hólyag- és idegbajnál alkalmazandó.</p> <p>Hotter-féle holttetemkenőcs ¼ tégely 2 frt. ½ tégely 1 frt. 20 Felülmulthatatlan holttetem eltávolítására régi bajoknál is.</p>	 <p>állatgyógykészítményei</p> <p>a jelenkor legkitűnőbbjei, melyek számos bizonylat szerint semmi más hasonló szerrel hatáskorában el nem értek. Raktárak a gyógyszerházakban és drogeriákban.</p> <p>Főraktár: Dr. BUDAI EMIL városi gyógyszerháza Budapest városbázis, Dr. Egger Leó és Egger J. Nádor gyógyszerháza Budapest, VI. Váci-körút 17. és TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza Budapest VI. Király-utca 12. (324.)</p>	<p>Hotter-féle Training-Fluid 1 palack frt 1.20.</p> <p>Az inakat és izmokat a magas öreg korig állandó erőben és frissen fenntartja, az állatot a bedörzsölések után a legnagyobb fáradalmakra és vontatásra képesíti. A túleröltetés következményeinél, bénulás, szaggatás és merevedésnél meglepő sikerrel alkalmaztatik.</p> <p>Hotter I. és II. sz. disznópóra 1 kiló frt 1.20.</p> <p>Legjobb étrendi szer a disznók étvágyának és az azzal járó emésztésnek előmozdítására; kitűnően bevált orbáncznál. A II. számú hasmenésnél alkalmazandó.</p> <p>Hotter-féle kólika elleni szer 1 üveg 1 frt 50 kr.</p> <p>Lovaknál mindennemű kólika és hűgy felakadás, szarvasmarhák pedig puffadás ellen alkalmazandó.</p>
--	--	--

(495.)

A. M. KIR. POSTA ÉS TÁVIRDA SZÁLLÍTÓJA. TELEFON SZ. 412.

Kerekrár, Varrógép Raktár és Mechanikai műhelye

Bernáth Ede Sándor Kolozsvár.

Az összes világíró bel- és külföldi kerekrárak és varrógépek, azok felszerelése és egyes részeinek állandó nagy raktára és javító műhelye. — Áruháza 5 évig felelek. (529.)

Kukoricza-morzsolók

kéz- és erőhajtásra, egyszerű és kettős szerkezettel, szelelővel és szelelő nélkül,
Gabona rosták, Konkolyozók (trieurök);
 kézi keze Széna- és szalmasajtók fekvőn vagy
 lésre való kocsira szerelve,
Takarmány-füllesztők, Szállítható takarék-főző-üstök takarmány stb. részére
 zománcz bevonattal vagy anélkül, szállító készülékkel vagy anélkül.
Szecekvágók, szabadalmazott kenőgyűrűs görgő csapágyakkal igen könnyű járással körülbelül 40% erőmegtakarítás mellett.

Répa- és burgonyavágók, Darálók, „Agricola“ sor-vetőgépek (tolókerék szerkezettel)

mindennemű vetemény számára, váltókerékkel nélkül,
Egy-, két- és több vasú ekék jótállás mellett elismert legjobb szerkezettel készülnek

Mayfarth Ph. és Társa

csász. és kir. kiz. szabad. gazdasági gépgyárak, vasöntőde és gőzhámoz (427.)

Bécs, II. Taborstrasse Nr. 71. 750 munkás.

Alapított 1872. Kivántatott több mint 400 arany, ezüst, bronz éremmel és első díjakkal.

Árjegyzékek és számos elismerő levelek ingyen és bérmentve küldetnek. — Képviselek és viszont elárúsítók felvételnek.

Kwizda-féle Restitutionsfluid.

40 év óta udvari istállóban, e nagyobb katonai és polgári istállóban használatban, nagyobb fáradás előtti és utáni erősítésre, rángatódzásnál az idegek merevségénél stb. A lovakat az idomításnál kiváló tevékenységre képesíti. Valódi csak a fenti védjeggyel, kapható Ausztria-Magyarország összes gyógyszerházaiban és drogeriáiban.

Franz Joh. Kwizda cs. és kir. osztr.-magyar és román kir. udvari szállító, kerületi gyógyszerésznél Kornenburg, Bécs mellett. (328. I.)

Cs. és kir. szab. mosóvíz lovak számára. (495.)

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövet-fonát és szita-áru gyára

KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 16. szám.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való **Gép-sodrony-fonatait**, majorsági udvarok fonattal való bevonását; pincze, padlás, felső világossági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, áthányó rosták, szén, kocsz, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövet, szelelő és löherrosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és cziinszövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek, nézel tiüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különféle mintákban, fakerethe foglalt rosták és sziták, ruganyos ágybetétek (mátrác), sodrony-láb-türlők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálók. (339.)

Eladó elsőrendű szőlő-ajtványok

Miniszteri szokványminőségben és kitűnő

asztali Ó- és UJ hegyi borok

nagy mennyiségben!

Gyökeres ojtványok: Bakar Piros, Erdei fehér, Bácsó vagy Juhfark, Portugizi, Olasz Rizling, Rajnai Rizling, Ropogós gyöngy, Madeleine Angevine, Madeleine royal ezre 100 frt első osztályu. Sima zöld ojtvány ugyan ezen fajokból ezre 60 frt első oszt., mind Rupestris és Rip. portalis alanya vannak ojtva, kapható nagy mennyiségű Othelló sima vessző ezre I. oszt. 6 frt. Delevardt sima 25 frt. Megrendeléseket elfogad:

Sándor József

Bihar-Diószezen. (480.)

Fischer Lipót

kemigráfiai műintézete

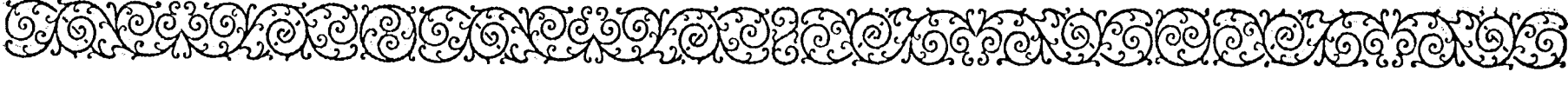
— Budapest —
 Kossuth Lajos-utca 15. sz.

Klisék

mindennemű nyomtatvány képes illusztrált kiállítására a legutányosabb árakon vállaltatnak és a legteljesebben készítenek el. Vidéki megrendések is pontosan eszközöltenek.

(415.)

KIS HIRDETÉSEK

F O L Y T A T Á S A.

A vall. és közokt. Miniszterium 78095-98. sz. m. r. minden fokozatu iskolának használatra ajánlott...

„Zöldfa vendéglő“ Kolozsvárt. A vidéki intelligencia találkozó helye.

600 holdas birtok eladó

vagy haszonbérbe kiadó. A birtok Pestmegyében Budapesttől vasuton 1 órányira levő Üllő és Monor vasuti állomásoktól kocsin félóránnyira az országot mentén fekszik.

HAY J. BUDAPEST, VII. kerület, Erzsébet-körút 14. sz. (506.)

Kimoshatlan RUHAJELZŐTÉNTA feherneműek jelzésére kapható Tintner J. E. bélyegző-gyáros és vésnök üzletében Budapest, Kigyó-utca 10. szám. (512.)

Varga Pál czimbalomgyártónál a ki czimbalmot vesz, ingyen fog megtanulni czimbalmozni...

Simonffi István mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémtöredéje Kolozsvárt, Kultordautca 48. sz.

Siposs Andor Gyula, mechan. kötszővő es harynyaneműek gyára, Kassán.

Bellán Máttyás, Bács-Csében. Kender- és kötélárupari telep. Készít: kéve- és partiókötteleket...

Hazafiak! (359.) Üzletünknek 30 év óta megszerzett jó hírnevét továbbra is fenntartani óhajtuk.

KÖZPONTI NAGY ÁRUHÁZ! KOHN LAJOS ÉS TÁRSA Kolozsvár, belhid-utca 24. (a m. kir. posta-palota mellett.)

HREBLAY EMIL állattenyésztési m. kir. felügyelőnél GÖDÖLLÖN. A pénz előleges beküldése mellett megrendelhetők: Baromfi hizlalás 1 K. 50 fill.

Durator által a czipótalp egyszerű bekenéssel ötször oly tartós és vízátatlan lesz. E kiváló hazai készítmény nagyon sok takarékos embernek szerez örömet és bizonyára kevés családnál fog hiányozni nemskára.

Szőlőoltványok és európai gyökeres szőlővesszők. Szokványminőségben teljes jótállással, fajtisztán és minden hibától mentes.

KASSANTAL aranyozó-üzlete Kolozsvárt, Deák Ferencc-utca 14. szám. Aranyozó műhelyében készít új képkereteket tükörkereteket, consolokat...

Fairbanks mérlegek a legtökéletesebb mérlegszerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszerűek, tolósúlyos fémmérőkarral bírnak s a hidra tett terhet minden ponton egyenlően mérlelik.

Gazdasági-, szekér-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket

czélszerű és a czélnak megfelelő szerkezetüknel fogva különösen a gazdák, gazdaságok és uradalmak részére a legmelegebben ajánlhatjuk.

FAIRBANKS MÉRLEG és GÉPGYÁR részvény-társaság BUDAPEST, Andrassy-út 14. Gyár: Külső Váci-út 156. (262.)

Jó és szép munkáért. Szép munkáért és haladásért. Jó, szép munka és haladásért.

Klaszovitt György szij és nyereggyártó Kolozsvárt Unió-utca. Raktár mindennemű kocsikázó és lovagló szerelvényekből, urak és hölgyek, valamint a cs. és k. tisztek részére előírás szerint.

Saját gyártmányu hegedűk, gordonkák, gitárok, citerák, czimbalmok, fa- és réz fuvóhangszerek, valamint azok alkatrészecskéinek nagy választékú raktára; továbbá német és olasz húrokat.

Faragó-féle Csüdsömör-kenőcs. Biztos hatásu szer, oszudsömör, flám és nyeregterés ellen.

Faragó-féle Verseny fluid. Izom, izület-rándulás, valamint rokkantság esetében kitünőnek bizonyult.

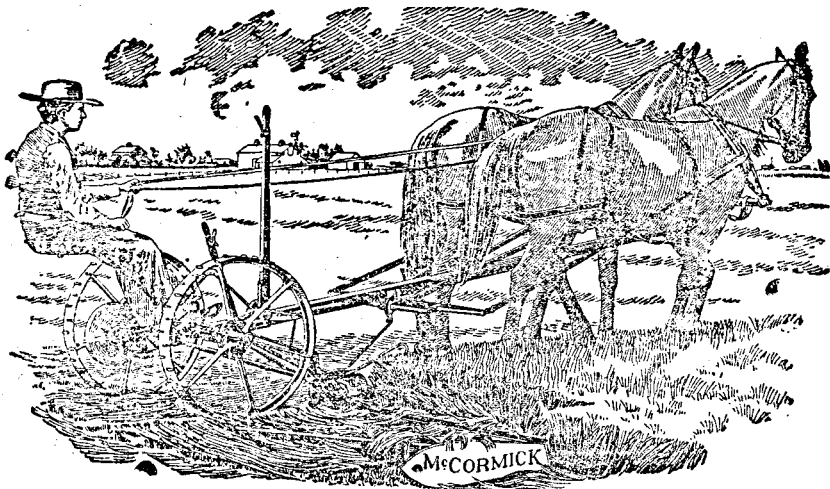
Mindkét szer, környékbeli több nagyobb uradalomnál, valamint kisebb gazdáknál kipróbálva; több év óta igen jó eredménnyel használtatik. Kapható a feltaláló és készítőnél.

Mc Cormick Harvesting Machine Company

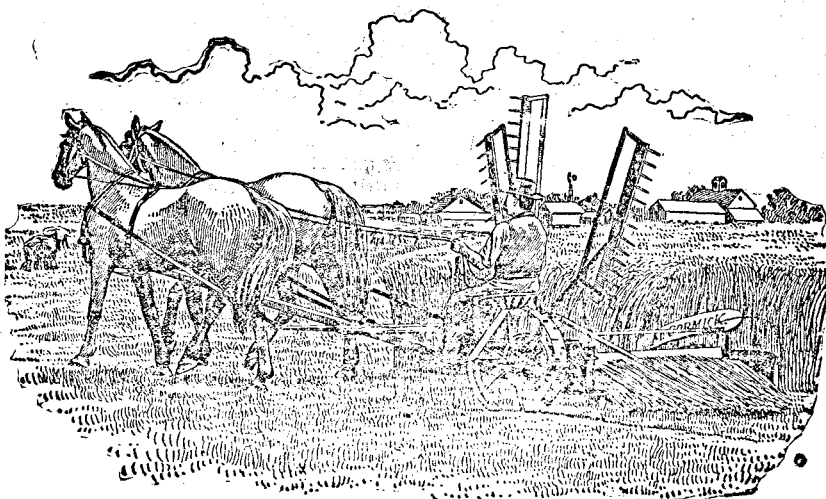
Chicagói aratógépgyár.

A legnagyobb kitüntetések

aratógépek és kévekötőfonalért.

Minden versenyen első.
Kitünő minőség, bámulatos
munka.

Iroda és raktár:

BUDAPEST, V. Váci-út 38. szám.

William J. Stillman

igazgató.

(408)

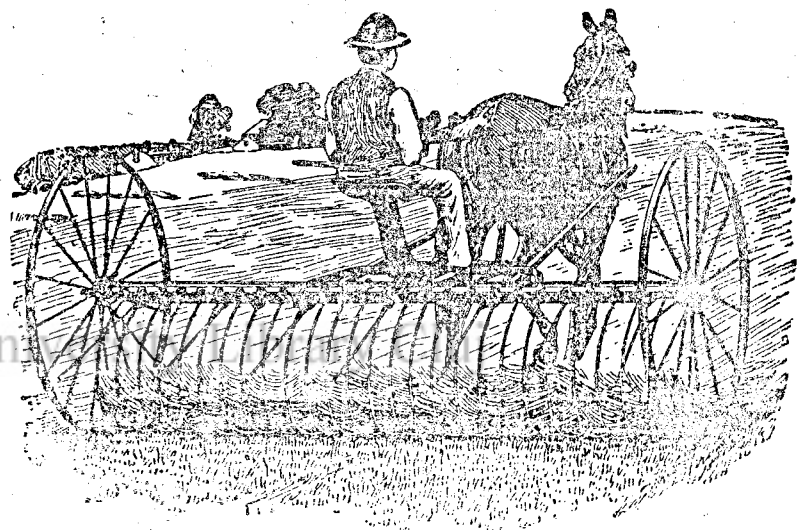
A Grand-Prix-val

és

arany érmekkel kitüntetve

Párisban az 1900. évi

világkiállításon.

A kolozsvári gazdasági gépművelésen
1900-ban diszoklevelet nyert.

Ne rendeljen gépet vagy kévekötő-
fonalat, mielőtt a

Mc Cormick-féle gépeket

látta s azok árát megtudta.

